

SAKSFRAMLEGG

Til:
Universitetsstyret

Møtedato:
14.06.2021

Sak:

Intern hovedfordeling av budsjett for 2022

Innstilling til vedtak:

- 1. Fordeling av budsjettrammer for 2022 vedtas som foreslått i dette saksframlegget med vedlegg, og med de endringer som kom frem under behandlingen i styremøtet.*
- 2. Universitetsdirektøren gis fullmakt til å viderefordre øremerkede midler, og foreta andre nødvendige justeringer som følger av vedtatt statsbudsjett for 2022.*

Bakgrunn:

Universitetsdirektøren legger med dette frem forslag til fordeling av budsjettrammer for 2022 for UiT Norges arktiske universitet. Forslaget er basert forventet tildelt budsjettramme for 2022, og på den gjeldende budsjettfordelingsmodellen for den norske universitets- og høgskolesektoren.

Den foreslåtte budsjettrammen er basert på Kunnskapsdepartementets (KD) budsjettfordelingsmodell for sektoren, som består av 70 % basisfinansiering og 30 % resultatbasert finansiering. Basisfinansieringen er i hovedsak historisk basert grunnbevilgning, uavhengig av resultatoppnåelse, som årlig justeres for lønns- og prisvekst.

Den resultatbaserte finansieringen er beregnet ut fra institusjonens måloppnåelse på spesifikke forsknings- og utdanningsindikatorer. Det gis uttelling i såkalt åpen og lukket ramme. I den åpne rammen får universitetet full uttelling på egne resultater. I lukket ramme konkurrerer institusjonene om en fastsatt pott, og uttellingen gis ut fra en relativ andel av oppnådde resultater.

Hovedtall for UiT i 2021

Det forventes en rammeøkning fra KD i 2022 på 163,9 mill. kroner, jf. tabell 1 nedenfor. Dette er en økning på ca. 4,3 % sammenlignet med 2021. I viderefordelingen av budsjettrammen legger universitetsdirektøren opp til en pris- og lønnsvekst på 2,5 %. Dette er basert på erfaringer fra 2021 og offentlige prognoser for 2022. Dette gir en beregnet realvekst på ca. 1,9 %. Økningen i budsjettet er i hovedsak knyttet til konsekvensjusteringer av tidligere tildelte studieplasser samt økning i resultatkomponentene i åpen ramme.

Den resultatfinansierte delen av bevilgningen er basert på resultatoppnåelse i 2020 på fastsatte indikatorer. Ut fra dette forventes det en inntektsøkning på 29,5 mill. kroner knyttet til åpen ramme

og en inntekts reduksjon på 2,7 mill. kroner for lukket ramme, sammenlignet med 2021. Til sammen utgjør dette en økning på totalt 26,8 mill. kroner.

Det er lagt til grunn at Avbyråkratisering- og effektiviseringsreformen (ABE) videreføres av regjeringen også for 2022. Dette er derfor innarbeidet med 0,5 % i budsjetttrammen for 2022, og beregnet til ca. 18 mill. kroner.

	NOK i hele tusen
Saldert budsjett 2021	kr 3 604 321
ABE-kutt 0,5%	-kr 18 022
Konsekvensjusteringer engangstildelinger	kr 14 350
Konsekvensjustering nye studieplasser m.m.	kr 50 875
Kompensasjon for lønns- og prisstigning	kr 90 108
Konsekvens- og prisjustert ramme	kr 3 734 458
Endring resultatbasert uttelling åpen ramme	kr 29 471
Endring resultatbasert uttelling lukket ramme	-kr 2 732
Beregnet KD-ramme for 2022	kr 3 768 189

Tabell 1: Beregnet ramme over kap 260 i 2022

Modell for intern fordeling av UiTs budsjett

UiTs interne fordelingsmodell, som benyttes i viderefordelingen av UiTs budsjett, gjenspeiler KDs fordelingsmodell for UH-sektoren. Den bygger i all hovedsak på de samme komponentene og de samme indikatorene for den resultatfinansierte delen av budsjetttrammen. Viderefordelingen til enhetene utgjør 75 % for alle resultatkomponentene, mens 25 % går til omfordeling i den interne budsjettfordelingen. Modellen er nærmere redegjort for i vedlegg 1.

UiTs fellesadministrasjon finansieres delvis av de årlige tildelingene over kap 260, og delvis av sentralt dekningsbidrag, som er en fast prosentsats på 3,5 % av totalkostnadene for eksternt finansierte prosjekter.

Det skal ifølge budsjettfordelingsmodellen settes av et årlig beløp til «Fond for strategisk utvikling». I henhold til fastsatt nøkkel skal fondet utgjøre 4,7 % av den totale tildelingen fra KD over kap. 260, post 50. For 2022 er dette beregnet til 177,105 mill. kroner. Disse vil fordeles av universitetsstyret i egen styresak i november 2022 og skal hovedsakelig gå til prosjekter og satsinger i regi av fakultetene/instituttene. For 2022 foreslås denne avsetningen redusert til 145 millioner (se nærmere omtale nedenfor). Det er et mål at disse midlene i størst mulig grad skal bidra til økt resultatoppgjør. Fordeling/refordeling av midler til rekrutteringsstillinger er i tillegg et sentralt bidrag til prioriterte prosjekter og tiltak.

Nøkkel for håndtering av ABE-kutt

I forslag til hovedfordeling for 2022 er det tatt høyde for videreføring av ABE-kutt på 0,5 % i grunnbevilgningen til universitetet. For 2022 er dette beregnet til ca. 18 mill. kroner. I Styresak S 18/22 ble prinsippene for fordeling av eventuelle fremtidige kutt behandlet og styret besluttet at det forventede kuttet for 2022 skulle dekkes inn som et generelt rammekutt for enhetene.

Overordnede prioriteringer i hovedfordeling for 2022

Budsjett er ett av flere virkemiddel for å oppnå virksomhetens målsettinger. UiTs strategi mot 2022 «*Drivkraft i Nord*», trekker opp rammer og gir retning for institusjonens prioriteringer de kommende årene. Planen peker ut tematiske satsingsområder og gjennomgående strategier for UiTs måloppnåelse. Ressurser til dette arbeidet ligger hovedsakelig i fakultetenes budsjetter, i disponeringen av de strategiske midlene og rekrutteringsstillinger.

Enhetene har i budsjettprosessen for 2022 hatt anledning til å spille inn forslag til tiltak som ønskes prioritert. Innspill til strategisk utviklingsfond er holdt utenfor denne saken, og vil bli lagt frem for universitetsstyret i egen sak.

Det er to hovedprioriteringer i det foreliggende budsjettforslaget. Med bakgrunn i den økonomiske situasjonen som universitetsdirektøren har orientert om i sak S 19/21 *Tiltak og plan for budsjettmessig inndekning i 2021* og i orienteringssaken om budsjett- og økonomirapport for 1. tertial 2021, er det et overordnet mål å sikre inndekning for budsjettert merforbruk og finansiering av eksterne forpliktelser, som allerede har vært behandlet av universitetsstyret, og der styret har vedtatt eller lagt føringer for fremtidige prioriteringer. Store kostnadsposter her er finansiering av det igangsatte renoveringsarbeidet på naturfagbygget, og innføring av nye administrative systemer knyttet til BOTT og UNIT. Særskilte tiltak foreslås også for å håndtere de store merkostnadene UiT er påført som følge av forsinkelser og nedstenging av Avdeling for komparativ medisin. Det gis nærmere omtale av disse tiltakene under. Fordi det er nødvendig å prioritere allerede vedtatte forpliktelser er det i utgangspunktet ikke foreslått finansiering av vesentlige nye tiltak. Styret bes særskilt om å ta stilling til finansiering av nytt kystfartøy. Det er redegjort for saken i et eget vedlegg som er unntatt offentlighet av hensyn til pågående anskaffelsesprosess. I forslaget til hovedfordeling for 2022 som presenteres i denne saken er det basert på tidligere vedtak tatt høyde for kostnader til anskaffelsen som vil påløpe i 2022, men det er ikke budsjettmessig inndekning for den samlede investeringen (som vil løpe over flere år - se vedlegg 3).

Enhetene har i budsjettprosessen spilt inn mange forslag til nye tiltak samt ønsker om ulike former for økonomisk kompensasjon som universitetsdirektøren har vurdert som mer eller mindre velbegrunnede, men som det økonomisk sett ikke er funnet rom for å kunne prioritere i forslaget til hovedfordeling for 2022.

En annen hovedprioritering er å bidra til mest mulig forutsigbare tildelinger til enhetene og å unngå uforutsette kutt i basisbevilgningen til fakultetene. Ved alle fakultetene er avsetningene betydelig redusert de siste årene og universitetsdirektøren har måttet iverksette flere tiltak for å sikre at aktiviteten tilpasses tildelte rammer og at institusjonen som helhet unngår negative avsetninger i bevilgningsøkonomien. I de fellesadministrative avdelingene er det også utfordringer med å holde budsjettene, bl.a. som følge av mange år med omfattende ABE-kutt. Ytterligere rammekutt vil i denne situasjonen kunne føre til budsjetter som balanserer fint på papiret, men som i virkeligheten er lite realistiske uten at man forutsetter drastiske virkemidler for økonomisk og organisatorisk omstilling. Det siste er en situasjon universitetsdirektøren mener at man i det lengste må unngå å sette seg i. Hensynet til forutsigbare grunnbevilgninger gjør også at det i liten grad foreslås interne omdisponeringer av midler i form av større omprioriteringer eller reguleringer av fellesordninger.

For å kunne forene de to hovedprioriteringene foreslås det budsjettmessige grep som innebærer at universitetsstyret på enkelte punkt må gjøre unntak fra UiTs vedtatte budsjettfordelingsmodell. Budsjettmodellen er imidlertid et internt fastsatt regelverk, og det er derfor snakk om å gjøre unntak

fra «selvpålagte restriksjoner» som styret har full anledning til å avvike fra dersom man mener det er nødvendig. Det gis en nærmere begrunnelse for hver av disse forslagene nedenfor.

Større investeringer og disposisjoner

Det gis i det følgende omtale av større enkeltposter og disposisjoner.

Finansiering av fartøydrift

Fartøy er en viktig infrastruktur for forskning og utdanning i en rekke arktiske og marine fag. UiT har i dag tilgang på to større fartøy, og er i gang med anskaffelse av et nytt mindre kystfartøy til erstatning for FF Johan Ruud, som ble solgt mars 2020.

FF Helmer Hanssen (HH) eies av UiT. Fartøyet er en ombygget fisketråler fra 1988, og benyttes som et flerbruksfartøy til forskning, undervisning og forvaltning i kystnære og arktiske farvann. Med dette fartøyet disponerer UiT ca. 300 toktdøgn per år.

FF Kronprins Haakon (KPH) eies av Norsk polarinstitutt. Det er et spesialdesignet isgående forskningsfartøy, tatt i bruk fra 2018. UiT leier 150 toktdøgn på årsbasis.

Kunnskapsdepartementet har i tildelingsbrevet for 2020 bedt UiT om å arbeide videre med anskaffelse av nytt kystfartøy, og planlegging av utskifting av FF Helmer Hanssen fra 2026. UiTs fartøy forvaltes av BFE-fakultetet.

Hovedutfordringen i fartøyøkonomien er at UiT er tildelt brukstid på Kronprins Haakon uten at det er gitt noe tilskudd til de store driftskostnadene som årlig beløper seg til ca. 36 millioner kroner. Styret ved UiT har i de årlige budsjettinnspillene til KD bedt om at UiT tilføres midler til drift av KPH, men i 2020 ble det konkludert med at UiT må forholde seg til at slike tildelinger ikke vil komme og at universitetet selv må finne løsninger som sikrer økonomisk inndekning. To hovedtiltak har så langt vært benyttet for å klare dette.

- I tillegg til å ta inn leie fra eksterne prosjekter som benytter fartøyet, har UiT valgt å leie ut deler av egen brukstid på KPH. I 2019 ble det inngått en leieavtale med Universitetet i Bergen som fra og med 2021 leier 20% av UiTs toktid og dermed dekker 1/5 av UiTs kostnader.
- UiT valgt å forvalte driften av KPH som del av den samlede fartøyøkonomien (inkludert havbruksstasjonen) slik at eventuelle inntekter fra andre deler av dette driftsområdet kan benyttes til å dekke inn for noen av kostnadene knyttet til KPH. Dette har så langt likevel ikke vært tilstrekkelig for å kunne klare de samlede utgiftene.
- I de to siste budsjettfordelingene er BFE-fakultetet tildelt ekstra tilskudd til driften av KPH. Tilskuddene har vært på hhv. 12 og 11 mill. og har vært lagt inn i den samlede tildelingen til fartøyene. I tillegg fikk fakultetet i 2021 nullet ut en intern forpliktelse knyttet til anskaffelse av Helmer Hansen som gir en årlig besparelse for fakultetet på 7 mill. kroner.

I sitt budsjettinnspill for 2022 ber BFE-fakultetet om at driftstilskuddet økes med minimum 5 mill.

Ved utgangen av 2020 hadde fakultetet 6,5 mill. kroner i negative avsetninger på ordinær KD-bevilgning, hvorav 17,5 mill. kan tilskrives fartøysdrift.

Til tross for de negative avsetningene fra tidligere år, var det et mindreforbruk på fartøydrift med 16,5 mill. i 2020. Det skyldes i hovedsak at Fakultetet har fått øremerkede tildelte midler på 30 mill. til kjøp av nytt kystfartøy, sparte driftskostnader som følge av salget av FF Johan Ruud, og ekstrabevilgningen på 12 mill. Fakultetet arbeider aktivt for å øke inntektene på utleie og fremleie av fartøyene. På kostnadssiden påregnes det også sparte driftskostnader, så lenge FF Johan Ruud ikke er erstattet.

Universitetsdirektøren ønsker en bedre oversikt over totaliteten i fartøyøkonomien og mulighetene for økt fremtidig utleie av KPH før det evt. besluttes å øke det årlige tilskuddet ytterligere. I forslaget til budsjett for 2022 er det derfor lagt opp til tilsvarende tildeling som for 2021 med justering for lønns- og prisvekst.

Anskaffelse av nytt kystfartøy

På grunn av pågående anskaffelsesprosess der det er levert inn tilbud fra flere leverandører omtales dette tiltaket i et eget vedlegg som er unntatt offentlighet. Universitetsstyret bes der om å ta stilling til anskaffelsen.

Finansiering av felles handlingsplan for digitalisering og prosjekter i regi av UNIT og BOTT

Direktoratet for IKT og fellestjenester i høyere utdanning og forskning (UNIT) har gjennom sitt digitaliseringsstyre vedtatt en forpliktende handlingsplan for digitalisering i høyere utdanning og forskning. Handlingsplanen inneholder en rekke digitale fellesløsninger og systemer som skal innføres i den norske UH-sektoren i perioden 2019 – 2021. Handlingsplanen omfatter prosjekter for så vel kjernevirksomhet som administrasjon og har estimerte investeringskostnader som beløper seg til 290 mill. kroner. Tiltakene skal finansieres gjennom en fastsatt modell der deler av totalkostnaden hentes inn gjennom egenbetaling fra alle institusjonene i sektoren. Hvert bidrag er beregnet ut fra den relative størrelsen på institusjonens budsjett. UiTs andel i 2022 beløper seg til 3,5 mill. kroner.

I tillegg til dette har UNIT utviklet et såkalt datavarehus for UH-sektoren. Dette er en database som gjør det mulig å knytte sammen data fra ulike systemer til bruk i analyse og virksomhetsstyring. UiT er valgt ut som pilot for deler av dette prosjektet og må i den forbindelse bære en del av investeringskostnadene i utviklingsfasen. Dette kommer i tillegg til grunnfinansieringen av handlingsplanen og vil i 2022 beløpe seg til 1,3 mill. kroner. Begge disse tiltakene er i samsvar med tidligere vedtak i og orienteringer til universitetsstyret, blant annet i forbindelse med budsjettfordelingen for 2020 den 13.6.2019 (styresak 15/19, arkivref. 2018/4860).

Innenfor universitetssamarbeidet BOTT (Bergen, Oslo, Trondheim, Tromsø) deltar UiT i en rekke felles prosjekter for anskaffelser av administrative systemer og tjenester, som særlig gjelder lønn/lønnsnær HR, budsjett, regnskap, prosjektøkonomi, sak- og arkivsystem og tilgangsförvaltning/IAM. Universitetsstyret er gitt orienteringer om disse prosjektene (orienteringssaker 9/19, 7/20, 18/20) og har tidligere sluttet seg til at Direktoratet for økonomiförvaltning (DFØ) skal bli leverandør av økonomi- og lønnsystemer for UiT og de øvrige BOTT-institusjonene. I 2022 vil UiTs andel til de felles systemprosjektene være på 10,7 mill. kroner. I tillegg kommer ca. 2,4 mill. og 0,8 mill. kroner til gjennomföring av lokale prosjekter ved UiT knyttet til mottak og innföring av nye BOTT-ÖL og BOTT-HR.

BOTT-SA prosjektet er et nytt felles sak/arkivsystem i BOTT-regi. Det påløper årlige prosjektkostnader for UiT som til nå har vært ordnet ved særskilte midler og avsetninger. Underfinansieringen fra 2021 er justert inn i budsjettinnspillet for 2022. Dette er et omfattende prosjekt og for UiT må det etableres et mottaksprosjekt med egen prosjektleder og 6 stillinger, som etter hvert frikjøpes til innføringen. Anskaffelseskostnaden for systemet og UiTs andel er enda ikke avklart da anbudsprosessen ikke er ferdig, men et anslag på ca. 4 mill. som påløper i 2022 kan være reelt, samt en årlig vedlikeholdskostnad på rundt 20 % pr. år. Totalt er det gitt et budsjettinnspill på totalt 9,8 mill. kroner for 2022.

BOTT-IAM handler om identitets- og tilgangsstyring (IAM) som gir studenter, forskere og ansatte riktig tilgang til digitale systemer, tjenester og ressurser, samt avslutte tilgang for brukere som ikke lenger skal ha det. Innføring av BOTT IAM og IntArk (datadelingsplattform) er en forutsetning for å ta i bruk BOTT-SA og BOTT-ØL. Det etablerer nødvendige sikkerhetsrutiner rundt brukerautentisering og tilgangsstyring. Budsjettinnspillet tar høyde for at det i 2021 ble tildelt 6,25 mill. kroner samt at fremdriften er noe justert. Totalt er det gitt et budsjettinnspill på totalt 3,4 mill. kroner.

Til sammen utgjør de ovennevnte postene knyttet til UNIT og BOTT ca. 31,9 mill. kroner.

De store kostnadene knyttet til de felles digitaliseringsprosjektene i sektoren og BOTT, gjør at universitetsdirektøren for 2022 ikke foreslår midler avsatt til lokale tiltak knyttet til UiTs egen digitaliseringsstrategi.

Håndtering av merforbruk knyttet til AKM

En stor del av merforbruket som så langt er vedtatt finansiert over sentral reserve (40. mill.) og en vesentlig del av det budsjetterte merforbruket på Det helsevitenskapelige fakultet er kostnader UiT er påført som følge av forsinkelser fra Statsbyggs side i byggingen av MH II, Avdeling for komparativ medisin. Totalt sett er UiT allerede påført over 100 mill. kroner i uforutsette utgifter. UiT har både i brev og møter med KD og Statsbygg bedt om at universitetet blir kompensert for disse kostnadene. Det er så langt ikke kommet noen formell avklaring i saken og universitetsledelsen vil fortsatt måtte arbeide for at UiT skal bli gitt rettmessige kompensasjoner.

Samtidig er det avgjørende å drive ansvarlig økonomiforvaltning og å ha realistiske forventninger til den videre prosessen. Merkostnadene knyttet til AKM er av et så stort omfang at UiT ikke kan fortsette å belage seg på å løse utfordringene gjennom overbudsjettering og dermed utsette seg for en uforholdsmessig stor risiko. Uavhengig av spørsmål om ansvar og rettferdighet må UiT også ha en nøktern tilnærming til hva det reelt sett vil være mulig å oppnå i samband med et økonomisk sluttoppgjør der partene er statlige virksomheter og forvaltningsorgan. Universitetsdirektøren mener at det dessverre ikke kan anses som realistisk at UiT vil bli fullt ut kompensert for tapene virksomheten er påført. I påvente av at det kommer endelige avklaringer i saken bør det derfor allerede nå gjøres disposisjoner som kan sikre inndekning for deler av det store merforbruket.

Den pågående inndragelsen av midler som styret ga fullmakt til i sak 19/21 vil ha som siktemål å sikre inndekning for noe av det tidligere merforbruket over reserven. I hovedfordelingen for 2022 foreslår universitetsdirektøren at det gjøres to disposisjoner for å dekke inn merforbruket ytterligere. For det første foreslås det at reserven tilføres 6.1 millioner fra et gjenstående fordelingsoverskudd (midler som ikke foreslås tildelt andre tiltak i budsjettet). For det tredje foreslås det at det for 2022

tas ut/holdes igjen 20 millioner kroner fra poolen for rekrutteringsstillinger og at dette også overføres til reserven. Begrunnelsen for bruk av midler fra poolen er at en vesentlig del av de merkostnadene UiT påføres knyttet til AKM er direkte kostnader til forlengelser av stipendiater og postdoktorer som har fått forsinkelser i sine prosjekter, samt kostnader til leie av alternative forskningsfasiliteter som bl.a. har vært benyttet av ansatte i rekrutteringsstillinger ved Det helsevitenskapelige fakultet¹.

Den direkte konsekvensen av en slik disposisjon vil være at det kan bli nødvendig å fordele færre rekrutteringsstillinger de kommende årene. Beløpet tilsvarer fullfinansiering av 7-8 stillinger. Dette er selvsagt uheldig, men anses likevel som en skånsom måte å håndtere en svært utfordrende situasjon på. I et normalår er det rundt 80 rekrutteringsstillinger til fordeling på UiT. Dersom det viser seg at UiT før utgangen av 2021 mottar betydelige kompensasjoner som sikrer inndekning for midlene, vil tiltaket kunne reverseres.

Universitetet måltall for rekrutteringsstillinger er 379 stillinger finansiert over eget budsjett. Fordi fakultetene de siste årene har tilsatt i en rekke egenfinansierte stillinger fra egen basis (som dermed kommer i tillegg til stillingene som er tildelt fra poolen), vil det etter universitetsdirektørens vurdering ikke være fare for at UiT kommer under dette måltallet på kort sikt.

Andre større budsjettposter med forslag til justeringer

Fond for omfordeling av midler til studieplasser

I hovedfordelingen for 2021 vedtok universitetsstyret en ny budsjettmekanisme som gjør at det i samband med økt produksjonsvekst tilføres midler til et internt fond for omfordeling av midler til studieplasser. For 2022 er det 7,3 mill. kroner til fordeling i dette fondet. Det er i budsjettprosessen kommet inn flere søknader om økt tildeling til finansiering av studietilbud. UMAK har blant annet bedt om tilføring av midler som tidligere har vært forutsatt tildelt den nye utdanningen i landskapsarkitektur (LARK). Universitetsdirektøren mener at det må prioriteres tildeling av midler til LARK, men universitetsledelsen og administrasjonen har ikke hatt tid til å vurdere de samlede innspillene grundig nok.

Universitetsdirektøren foreslår derfor at midlene tilføres strategisk fond og øremerkes styrket finansiering av utdanning. Den endelige fordelingen vil dermed skje i samband med at styret til høsten foretar fordelingen av strategisk fond. Dette vil gi rikelig tid til å kunne behandle og vurdere alle innkomne innspill.

Ramme for strategisk fond

¹ Budsjett- og regnskapstall fra Det helsevitenskapelige fakultet viser at de samlede merkostnadene for forlengelser i rekrutteringsstillinger forårsaket av forsinkelser og stengning av AKM vil utgjøre over 60 millioner kroner (frem til 2023). Av disse er over 17 millioner knyttet direkte til stillinger som i utgangspunktet var finansiert over poolen. Det er ikke mulig å beregne rekrutteringsstillingenes «andel» av kostnadene til leie av eksterne forskningsfasiliteter, men totalkostnadene for leie av slike arealer beløper seg til flere titalls millioner.

I henhold til UiTs budsjettfordelingsmodell skal 4,7% av rammen årlig settes av til strategisk fond (disse midlene fordeles til konkrete tiltak i en egen sak som styret behandler i høstsemesteret). Ut fra dette skal det for 2022 settes av til sammen 177,105 mill. kroner til strategisk fond.

Universitetsdirektøren foreslår at man for 2022 gjør et unntak fra budsjettfordelingsmodellen og reduserer denne rammen til 145,105 mill. kroner. Dette foreslås som et tiltak for å lette presset på økonomien og redusere behovet for ytterligere rammekutt internt (se ovenfor/nedenfor). Ulempen er naturligvis at selve handlingsrommet i strategisk fond blir mindre og at færre søknader kan innvilges for 2022. Tar man derimot høyde for at det de to siste årene har vært ubenyttede midler i fondet på tilsammen 30 millioner (styret inndro disse midlene i sak S-19/21), og at det også legges opp til å tilføre fondet midlene satt av til omfordeling av studieplasser (se ovenfor), mener universitetsdirektøren at det likevel er fullt ut forsvarlig å tilrå en slik reduksjon. Alternativet (ytterligere rammekutt av tilsvarende størrelse) vurderes å være til større ulempe for kjernevirksomheten og økonomien ved enhetene. Det kan legges til at dette er en vurdering som universitetsdirektøren har fått støtte til i dialogen med de faglige enhetene.

Når det gjelder de kommende års fordeling av midlene i strategisk fond mener universitetsdirektøren at det i samband med at styret skal vedta en langsiktig investeringsplan og ny strategi for UiT er naturlig å se nærmere på kriteriene for søknad og tildeling av midler fra fondet, slik at man er sikker på at den faktiske bruken av fondet blir riktig avstemt med det som vil være de sentrale strategiske mål og prioriteringer for kommende periode. En prosess for dette bør igangsettes til høsten.

Rekrutteringsstillinger

I styresak S 12/21 ble det fordelt 385 årsverk til rekrutteringsstillinger fra poolen for 2022. Dette inkluderer også 11 av de historiske stillingene som har vært finansiert over enhetenes basis. I alt utgjorde disse stillingene 266,3 mill. kroner. Universitetsdirektøren foreslår at det avsettes 246,3 mill. for å imøtekomme forpliktelsene til disse stillingene (erfaringsmessig er det en viss treghet i tilsetning i stillingene. Dette tilsier at det ikke er nødvendig å sette av hele den samlede kostnadsrammen). Det vises ellers til avsnittet over om AKM.

Tildeling til fond for bygg- og IKT-infrastruktur

Fra og med 2017 har det årlig vært vedtatt avsatt 40 mill. kronertil fond for oppgradering og vedlikehold av bygningsmassen, og 20 mill. kroner til fond for oppgradering og vedlikehold av IKT-infrastruktur.

I budsjettfordelingen for 2021 ble deler av dette vedtatt brukt til finansiering av Naturfagbygget². Det ble da vedtatt at 115 mill. kroner skulle finansieres med trekk i fremtidige bevilgning. Hvorav 80 mill. som midlertidig trekk på sentral reserve³, og resterende som fremtidig tildeling til fond for bygg- og infrastruktur. Denne plan kan medføre en midlertidig negativ avsetning for påbegynte investeringer, og vil da kunne komme i strid med de rapporteringskravene KD har innført for avsetninger.

² Jf. sak S 33/19, arkivref 2018/5582

³ Med tilbakeføring over 2-3 år

Universitetsdirektøren foreslår derfor at ovennevnte ordning videreføres, og at det bevilges totalt 60 mill. til bygg- og IKT-infrastruktur i 2022. Av dette skal 35 mill. kroner gå til Naturfagbygget iht. tidligere vedtak. Resterende avsettes til opprinnelig formål, men med mulighet for omfordeling dersom det blir behov for å dekke opp for negative avsetninger på øvrige igangsatte investeringer.

Det er på oppdrag fra KD igangsatt arbeid med utarbeidelse av en langsiktig flerårig investeringsplan ved UiT. I tillegg pågår det arbeid med campusutviklingsplaner for Tromsø og Alta samt en vedlikeholdsplan for bygg. Sammen med den pressede økonomiske situasjonen gjør dette at universitetsdirektøren ikke vil legge opp til igangsetting av nye større renoveringsprosjekter som krever tildeling for 2022. I stedet vil det bli prioritert diverse mindre kostnadskrevende renoveringer. Det foreslås satt av 10 mill. til dette formålet.

UiT er etter søknad godkjent av universitetsstyret tildelt 25 millioner til renovering av universitetsbibliotekets hovedbygg i Tromsø. Universitetsdirektøren har valgt å planlegge denne renoveringen parallelt med en utredning om ny bibliotekstruktur der en fortetting og samling av alle bibliotekstjenestene i ett bygg vil bli vurdert (det er i dag 3 biblioteker i Breivika). En oppgradering og utvidelse av UB-bygget vil kunne skape et tydelig sentrum på campus og berede veien for ytterligere utvikling av UBs tjenester til studenter og fagmiljø. Det pågår et arbeid med å utvikle og forankre faglige og strategiske muligheter og prioriteringer i et slikt prosjekt, og det vil bli lagt fram en egen sak for universitetsstyret når man er kommet så langt at det skal gjøres valg av konsept og modell, med kostnadsberegninger både på utgifter til oppgradering og potensielle gevinster ved fortetting.

Grunnfinansiering av Sigma 2

Tungregnetjenesten ved UiT ble etablert i 1997. I 2001 ble det dannet et nasjonalt samarbeid om vitenskapelige regnetjenester, og UiT har siden da vært en sentral aktør i de forskjellige nasjonale konsortiene innen dette området. I sak S 13/20 godkjente universitetsstyret opptrappingsplanen for UiTs bidrag til finansiering av nasjonal e-infrastruktur for forskning. Opptrappingsplanen er i tråd med forslaget fra Norges forskningsråd og BOTT. For UiT innebærer dette 10,3 mill. kroner i 2022.

I hovedfordelingen for 2021 sluttet universitetsstyret seg til at det skal utarbeides en nøkkel for fordeling av kostnadene der 50% finansieres som fellesbidrag 50 % og ut fra bruksbasert betaling (50 %). Nøkkelen vil bli ferdigstilt innen kort tid og i forslaget til hovedfordeling for 2022 er det lagt inn dekning for fellesbidraget på 5.15 mill. Den resterende delen vil bli belastet enhetene ut fra bruk så snart nøkkelen er endelig godkjent.

Øvrige fellesforpliktelser

De eksterne forpliktelsene i 2022 knyttet til forskning, utdanning og formidling beløper seg til totalt 10,8 mill. kroner. De største postene er studentrekruttering og profilering som utgjør 4,7 mill. kroner og forpliktelser knyttet til kommersialiseringsavtalene med 3,7 mill. kroner.

For personal- og økonomiområdet beløper de eksterne forpliktelsene seg til 10,9 mill. kroner. Det største budsjettpostene er sikring av historiske data i det gamle økonomisystemet UBW, i forbindelse med overgangen til ny BOTT-løsning, som utgjør med 6,1 mill. kroner. Underdekning av lønnsmidler til felles lærlingeordning er foreslått finansiert med 4,2 mill. kroner. For øvrig er det lisenskostnader til nettsiden sikresiden.no, samt sertifisering av anskaffelsesrådgivere i forbindelse med nye BOTT-roller.

For bygg og eiendom foreslås det 6,5 mill. kroner til sanering av boenheter i Tryms veg. Det gjelder 21 boenheter som har en for lav tilstandsgrad til at renovering kan anbefales. Kostnadene for oppgradering er tilnærmet lik nybygging. De må derfor saneres i påvente av videre beslutning om salg eller nybygg. I praksis er dette en nødvendig investering som i neste omgang vil kunne gi UiT inntekter ved salg eller utvikling av bygg til utleie som langt overstiger saneringskostnadene. Tiltaket er derfor prioritert.

Innenfor informasjonsteknologi foreslås at utskifting av nettverksinfrastruktur i spredenetttet finansieres over Fond for IT og øvrig teknisk utstyr. En utsettelse eller reduksjon vil bygge opp teknisk gjeld med de konsekvensene det kan ha for sikkerhet og tilgjengelighet av tjenester. Videre foreslås det 7,5 mill. kroner til å styrke sikkerheten i it-infrastrukturen, med system for sikkerhetsovervåking, nye tjenester for mottak av logger og overvåkning, samt stillingsbehov (3 stillinger). Dette er en direkte oppfølging av universitetsstyrets tidligere vedtak om å styrke arbeidet med informasjonssikkerhet ved UiT.

Andre disposisjoner og forslag

Økonomiske effekter av koronapandemien

Flere enheter har i budsjettprosessen spilt inn ønsker om kompensasjon for merkostnader og/eller inntektstap relatert til ulike effekter av koronapandemien. I vurderingen av disse (og i tidligere saker som omhandler samme spørsmål) har universitetsledelsen tatt utgangspunkt i at restriksjonene under pandemien har ført til flere vesentlige besparelser. Regnskapet for 2020 viste at kostnader til reise og bevertning gikk ned med ca. 130 mill. i 2020. Det er rimelig å forvente et tilsvarende nivå i 2021 og at disse besparelsene fordeler seg noenlunde jevnt ut på enhetene. I motsetning til f.eks. Universitetet i Bergen har UiT ikke valgt å inndra noen midler fra enhetene relatert til slike besparelser. Det er derfor også vurdert som rimelig at det også er enhetene selv som må dekke sine egne merkostnader (et unntak har vært gjort for kostnader relatert til forlengelser av stipendiater og postdoktorer, jfr. egen omtale i sak om fordeling av rekrutteringsstillinger).

Ulempen med å gjøre det slik er at den samlede økonomiske effekten av korona vil slå ulikt ut mellom enhetene, fordi det ikke er alle som har særskilte merkostnader eller inntektstap. Universitetsdirektøren har likevel valgt å holde fast på prinsippet. Den eneste enheten som foreslås tildelt særskilte midler er UMAK (2. mill). Begrunnelsen for dette er at de sterkt reduserte publikumsinntektene for museene er krevende å håndtere internt på en såpass liten budsjettenhet som UMAK, og at det ikke er ønskelig med en nedskalering av museumsvirksomheten i perioden etter pandemien. UiT har også sett hen til hva som er gjort for universitetsmuseene ved andre institusjoner.

Husleiekostnader

Flere enheter har i sine budsjettinnspill bedt om til dels betydelige økninger i basistildelingen for å kompensere for økte husleiekostnader. Enhetene mener at det er feil eller urimeligheter i arealberegningene som er lagt til grunn for utregningen av internhusleien. I noen tilfeller bes det

også om historiske kompensasjoner for forhold som går tilbake til innføringsåret for UiTs nåværende internhusleiemodell.

Justeringer knyttet til husleie skal skje innenfor rammen av UiTs vedtatte husleiemodell, ikke gjennom særskilte tildelinger i basis utenom modellen. Universitetsdirektøren er samtidig klar over at arealfordelingen fra 2018 som er utgangspunktet for beregning av husleien inneholder feil og at eks. universitetsbiblioteket har rett i at en andel av deres arealer ikke er riktig kategorisert. Utfordringen er at de samlede arealberegningene som ligger til grunn for internhusleien i sin helhet ikke er oppdatert. Dette er beklagelig og gjør det utfordrende å gjøre justeringer basistildelingen for enkeltenheter som i neste omgang vil få potensielt betydelige ringvirkninger for andre.

Det er nødvendig med en samlet gjennomgang av arealene og arealfordelingen på UiT, ikke bare de aktuelle områdene som er omtalt i enhetenes budsjettinnspill. Først etter dette er det hensiktsmessig å gjøre større justeringer i internhusleien og vurdere eventuelle kompensasjoner. I samband med gjennomgangen er det også rimelig å vurdere om det bør fastsettes et nytt «null-år» for beregning av internhusleie. Administrasjonen vil kunne utarbeide en egen sak om dette, som kan forelegges styret før hovedfordelingen for 2023.

De eneste justeringene som gjøres i husleien for 2022 er knyttet til enklere enkeltstående prosesser som har vært mulig å avklare i forkant av hovedfordelingen.

Oppsummering av samlet forslag

UiT er i en mer krevende økonomisk situasjon enn institusjonen har vært ved de senere års hovedfordeling av budsjettet. Universitetsdirektøren mener at det foreslåtte budsjettforslaget balanserer hensynet til økonomisk inndekning med hensynet til forutsigbare og best mulige rammer for grunnenhetene. Samlet tildeling til fagenhetene viser en økning på 4% i forhold til tildelingen i inneværende år. Korrigert for forventet lønns- og prisvekst tilsier dette en positiv realutvikling.

Som nærmere beskrevet i økonomirapporten for 1. tertial 2021 viser prognosen for inneværende år at det samtidig er en presset økonomisk situasjon med risiko og usikkerhet knyttet til hvor godt enhetene og institusjonen som helhet vil klare å tilpasse seg rammene for 2021 og unngå merforbruk. Det er fortsatt også uavklart om og i evt. i hvilket omfang UiT kan påregne å få kompensasjoner for merkostnadene relatert til AKM.

Universitetsdirektøren vil følge opp dette nøye. Dersom det viser seg at den økonomiske situasjonen forverrer seg, og prognosene etter 2. tertial tilsier at det er nødvendig å gjøre justeringer i deler av hovedfordelingen for 2022 vil universitetsledelsen komme tilbake til styret med forslag til revideringer i budsjettet. Den videre økonomiske utviklingen vil også kunne få betydning for forslaget til fordeling og bruk av de midlene som er satt av til strategisk fond for 2022, og som kommer til styrebehandling i en egen sak i oktober/november 2021.

For øvrig vises det til kapittel 3 i vedlegg 1 for detaljer i foreslått fordeling. Endringer i basis følger under pkt. 3.4 i vedlegget.

Jørgen Fosslund

universitetsdirektør

Odd Arne Paulsen
organisasjons- og økonomidirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Saksbehandlere: Geir Sørensen, Steinar Johansen

Vedlegg:

Budsjettfordeling 2022

Budsjettinnspill fra enhetene 2022

Anskaffelse kystfartøy (unntatt offentlighet)